

De Goddelijke Liturgie

Orthodoxe godsdienst

Naam:

Deze lesbundel werd ontwikkeld door Tatiana Atourina en Maria Chrysochoidou, leerkrachten orthodoxe godsdienst in het lager onderwijs in Vlaanderen. Vormgeving en tekstcorrectie werden verzorgd door Marc Goris.

De afbeeldingen van iconen werden opgenomen voor didactische doeleinden.

Deze lesbundel kan vrij worden gebruikt en gedownload via www.orthodoxelessen.be. Het is niet toegestaan teksten en oefeningen uit deze lesbundel te wijzigen of buiten de context van deze lesbundel te gebruiken, kopiëren of vermenigvuldigen.

Inleiding

De belangrijkste en grootste gebeurtenis op aarde is de Goddelijke Liturgie. Dit is de voortzetting van het Laatste Avondmaal dat Christus heeft ingesteld. Het is een uniek voorrecht dat alleen aan mensen is gegeven, aangezien zelfs de heilige engelen de Goddelijke Liturgie niet kunnen uitvoeren.

Het woord "Liturgie" komt van het Griekse "leitourgia", wat "dienst van het volk" betekent. Het is een dienst die door het volk en voor het volk wordt uitgevoerd in de Kerk op zondagochtend, maar ook op

belangrijke feestdagen en op de naamdagen van heiligen. De priesters, die de genade van het priesterschap hebben ontvangen, concelebreren met het volk van God het Laatste Avondmaal.

De Orthodoxe christenen nemen deel aan de Liturgie om aan het einde van de dienst het Lichaam en Bloed van Christus te ontvangen. Dat noemen wij de Heilige Communie. Op deze manier worden zij allen één in het Lichaam van Jezus.

Liturgie

samen met de aanwezige gelovigen de Liturgie vieren

concelebreren

het Lichaam en Bloed van Christus dat aan de gelovigen wordt gegeven

Heilige Communie

dienst door het volk en voor het volk in de Kerk op zondagochtend en op belangrijke feestdagen

Wat is de Goddelijke Liturgie?

- ☐ een gewone zondagse kerkdienst
- ☐ de voortzetting van het Laatste Avondmaal dat Christus heeft uitgevoerd
- ☐ een ceremonie uitgevoerd door engelen
- ☐ een bijeenkomst voor kerkelijke vergaderingen

Wat betekent het woord "Liturgie"?

- ☐ kerkdienst
- ☐ heilige bijeenkomst
- ☐ dienst van het volk
- ☐ rituele maaltijd

Wanneer wordt de Goddelijke Liturgie gevierd?

- ☐ alleen op Kerstmis
- ☐ alleen op Paaszondag
- ☐ op zondagochtend en op belangrijke feestdagen en feestdagen van heiligen
- ☐ alleen tijdens speciale gebedsbijeenkomsten

Wie kunnen de Goddelijke Liturgie uitvoeren?

- ☐ alleen de Heilige Engelen
- ☐ alleen de paus
- ☐ elke gelovige
- ☐ priesters, samen met het volk van God

Wat is het doel van de Goddelijke Liturgie?

- ☐ om een gemeenschap te vormen
- ☐ om donaties te verzamelen
- ☐ de Heilige Communie ontvangen
- ☐ om de Bijbel te bestuderen

Wie kan deelnemen aan de Heilige Communie?

- ☐ alle mensen
- ☐ alle christenen
- ☐ alle orthodoxe christenen
- ☐ enkel priesters

Het eerste deel: de proskomidie

De proskomidie vindt plaats in het Heiligdom bij de offertafel. "Proskomidie" komt uit het Grieks en betekent "offer". Tijdens de proskomidie offeren wij brood en wijn aan God, die door de Heilige Geest in het Lichaam en Bloed van Christus zal worden veranderd.

Het brood dat voor de proskomidie wordt gebruikt heet "prosfoor". Het moet worden gebakken door Orthodoxe gelovigen.

In het midden van de prosfoor staat een stempel met de Griekse letters 'IC XC NIKA', wat betekent 'Jezus Christus overwint'.

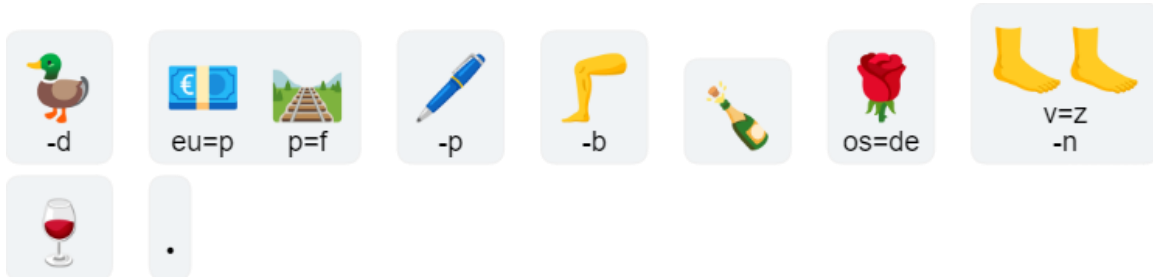
De wijn die wordt gebruikt, is een rode, zoete wijn, speciaal voor de Heilige Communie. De rode kleur herinnert ons aan het Bloed van Jezus, dat voor ons werd vergoten aan het Kruis. De priester voegt ook een beetje water toe aan de wijn. Dat symboliseert het bloed en water dat uit Jezus' zijde kwam toen een Romeinse soldaat hem met een lans doorboorde terwijl hij aan het kruis hing.

Herinner je de voorwerpen van proskomidietafel? Schrijf de nummertjes op de juiste plaats:

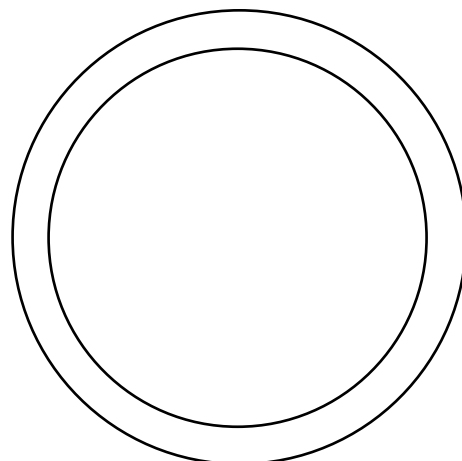
1. een schaal	3. de diskos	5. de asterisk
2. de Kelk	4. de lans	6. de Lepel

Wat is er nodig voor de proskomidie?

Teken de prosfoor na:

Wat betekent het Griekse woord 'proskomidie'?

☐ gebed	☐ zegen
☐ offer	☐ brood

Waar vindt de proskomidie plaats?

☐ bij het altaar	☐ in het schip
☐ in de narthex	☐ bij de offertafel

Wat wordt tijdens de proskomidie aan God geofferd?

☐ water en olie	☐ brood en wijn
☐ kaarsen en wierook	☐ kruiden en specerijen

Wie moet het brood voor de proskomidie bakken?

- ☐ de priester
- ☐ kloosterzusters
- ☐ professionele bakkers
- ☐ orthodoxe gelovigen

Wat staat er op de stempel in het midden van de prosfoor?

☐ AGIOS	☐ AMEN
☐ INRI	☐ IC XC NIKA

Wat betekent de stempel van de prosfoor?

- ☐ Christus is verrezen!
- ☐ Jezus Christus overwint!
- ☐ God is met ons!
- ☐ Heer, ontferm u over ons!

Waarom wordt rode wijn gebruikt voor de Heilige Communie?

- ☐ omdat het lekker smaakt
- ☐ omdat het goedkoop is
- ☐ omdat de rode kleur herinnert aan het Bloed van Jezus
- ☐ omdat het een traditie is

Wat symboliseert het water dat aan de wijn wordt toegevoegd?

- ☐ de doop van Jezus
- ☐ het water uit de Jordaan
- ☐ het bloed en water dat uit Jezus' zijde kwam toen hij aan het kruis hing
- ☐ het zuiveren van de wijn

Wat doet de priester precies tijdens de proskomidie? Lees aandachtig de teksten en zet de cijfers op de juiste plaats in de afbeeldingen.

1	De priester neemt een prosfoor en snijdt het middelste deel eruit, dat “het Lam” wordt genoemd. Dit stuk herinnert aan Christus, die voor ons werd geofferd “als een schaap dat naar de slacht wordt geleid”. Dit is het deel dat de priester zal zegenen om het Lichaam van Christus te worden, en erop staat: "Jezus Christus overwint".
2	Hij giet wijn (nama) en water in de Kelk.
3	Hij snijdt daarna uit een driehoekig deel dat is bestemd voor de Moeder Gods en legt dat aan de linkerkant van het Lam.
4	Hij snijdt ook negen driehoekige delen uit en legt die aan de rechterkant van het Lam. Die staan voor: de heilige engelen, Johannes de Voorloper en de profeten, de heilige apostelen, de heilige hiërarchen, de martelaren, de monniken die heiligen werden, de heilige genezers, de ouders van de Moeder Gods (Joachim en Anna), en de heilige die op die dag wordt gevierd, net als de heilige die de Goddelijke Liturgie schreef die die dag wordt gevierd.
5	Tenslotte snijdt hij kleine porties uit voor de orthodoxe gelovigen – levend of overleden. Hij onthoudt hun namen en legt de stukjes op de diskos. Daarom schrijven wij onze namen en die van onze geliefden op een stuk papier, zodat de priester ze kan herinneren en porties op de diskos kan leggen. Zo worden we allemaal één lichaam met Christus.
6	De priester bedekt de diskos en de Kelk eerst met de asterisk en dan met de velums, en bewierookt ze. Ze blijven op de offertafel tot de Grote Intocht.

Wat is “het Lam” in de orthodoxe Liturgie?

- ☐ een symbool voor de Moeder Gods
- ☐ een symbool voor Christus die werd geofferd
- ☐ een symbool voor de Heilige Geest
- ☐ een symbool voor de engelen

Wat staat er op het Lam geschreven?

- ☐ Christus is verrezen!
- ☐ Jezus Christus overwint!
- ☐ God is met ons!
- ☐ Heer, ontferm u over ons!

Wat giet de priester in de Kelk?

- ☐ water en olie
- ☐ wijn en olie
- ☐ wijn en water
- ☐ water en melk

Waar legt de priester het driehoekige deel dat bestemd is voor de Moeder Gods?

- ☐ aan de rechterkant van het Lam
- ☐ aan de linkerkant van het Lam
- ☐ boven op het Lam
- ☐ voor het Lam

Voor wie staan de negen driehoekige delen die de priester daarna snijdt?

- ☐ voor de apostelen van Jezus
- ☐ alleen voor de heilige engelen
- ☐ voor de heilige engelen en de profeten
- ☐ voor verschillende heiligen en belangrijke figuren, waaronder de heilige engelen, Johannes de Voorloper, en de heilige apostelen

Voor wie zijn de laatste porties die de priester van de prosfoor snijdt?

- ☐ voor de alle orthodoxe gelovigen, levend of overleden
- ☐ voor de armen en de zieken
- ☐ voor de heilige Hiërarchen
- ☐ voor de familie van de priester

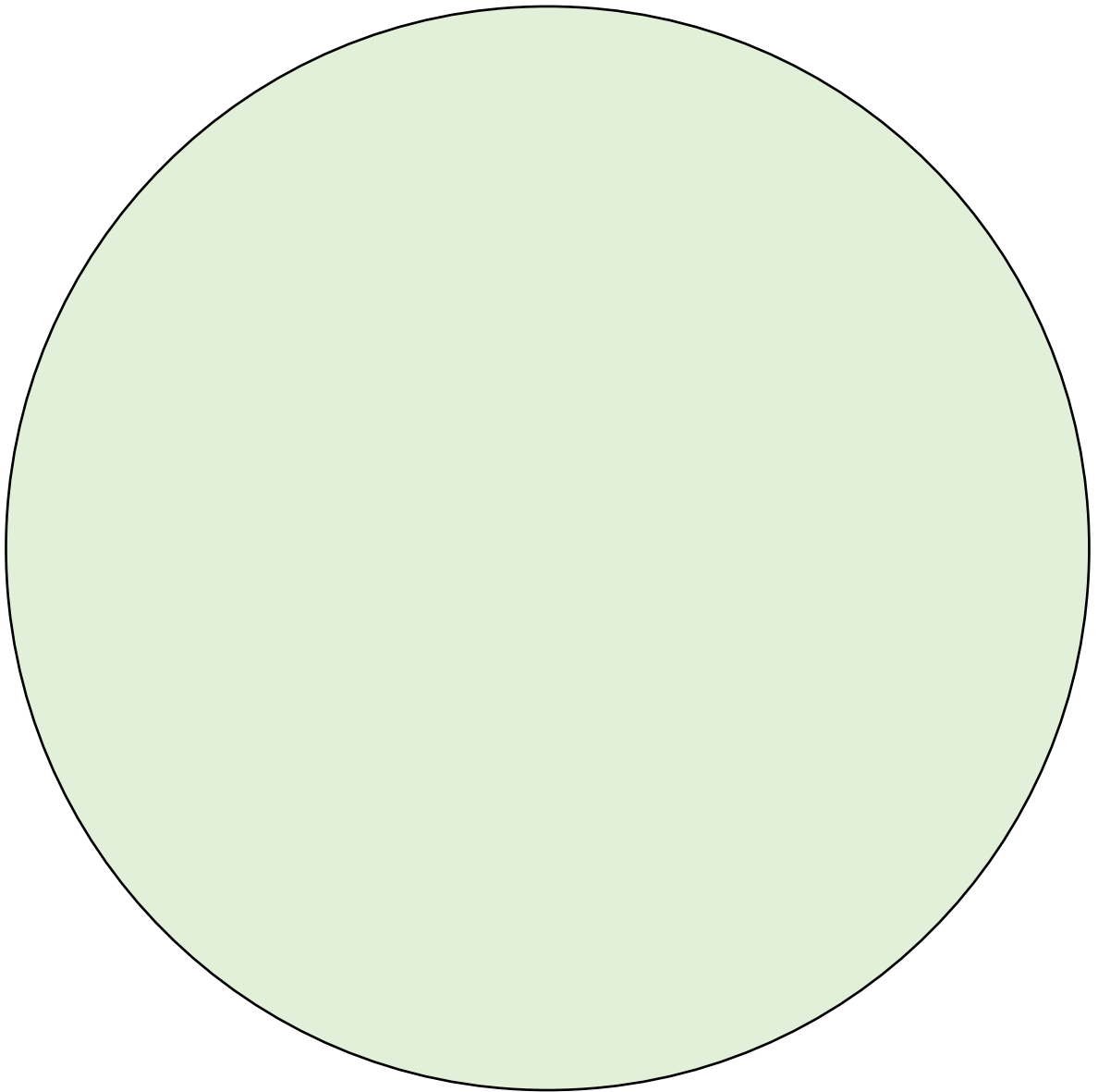
Waarom schrijven gelovigen hun namen en die van hun geliefden op een stuk papier voor de priester?

- ☐ om geld te geven aan de kerk
- ☐ zodat de priester hen kan herinneren en porties op de diskos kan plaatsen
- ☐ om ze te registreren voor kerkdiensten
- ☐ om een afspraak te maken voor de biecht

Wat doet de priester nadat hij de diskos en de Kelk heeft bedekt met de asterisk en de velums?

- ☐ Hij brengt ze naar het altaar.
- ☐ Hij wierookt ze.
- ☐ Hij zegent ze met water.
- ☐ Hij geeft ze aan de altaarjongens.

Op de laatste pagina van deze lesbundel vind je de verschillende delen van de prosfoor.
Knip ze uit en plak ze op de juiste plaats op deze diskos:

Het tweede deel: de Liturgie van de catechumenen

Het begin van de Liturgie

De Liturgie begint met de woorden: “Gezegend is het Koninkrijk van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.”

De priester staat voor het altaar, neemt het Evangelieboek in zijn handen en maakt een kruis in de lucht boven het altaar als hij deze woorden uitspreekt.

Het volk antwoordt: “Amen”, wat betekent: “Zo is het”.

De catechumenen zijn de nieuwkomers in het Orthodoxe geloof die zich voorbereiden op de doop. Ze mogen blijven in de Goddelijke Liturgie tot het einde van de Liturgie van de catechumenen.

catechumenen

nieuwkomers in het Orthodoxe geloof die zich voorbereiden op de doop

Evangelie

Zo is het.

Amen.

het boek over het Leven van Jezus, bevat de vier Evangelies

Wat is het Koninkrijk van God?

Het Koninkrijk van God is het Paradijs. Het omvat God samen met alle Engelen en Heiligen in de Hemel en alle mensen die van God hebben gehouden en Zijn wil volgden tijdens hun leven.

Als we de Goddelijke Liturgie vieren, dan vieren we dit niet voor onszelf alleen, maar we vieren dit samen met alle anderen in Gods Koninkrijk.

Kijk naar de prent en antwoord op de vragen:

Waar staat de priester tijdens dit deel van de Liturgie?

- ☐ aan de Koninklijke deuren
- ☐ voor het altaar
- ☐ voor de offertafel

Naar welke richting kijkt de priester?

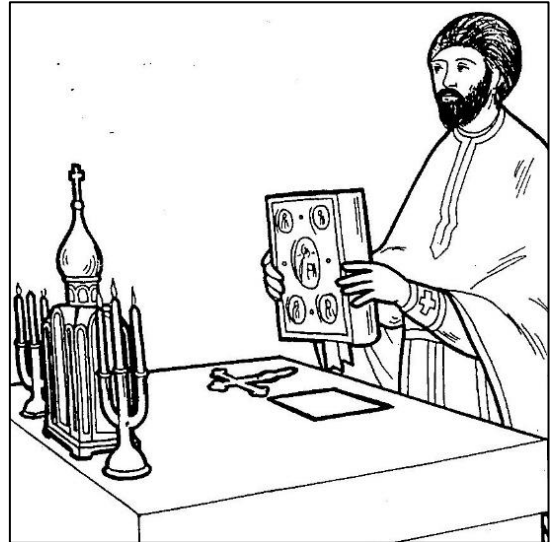
- ☐ naar het zuiden
- ☐ naar het westen
- ☐ naar het oosten

Wat houdt hij in zijn handen?

- ☐ een kaars
- ☐ het Evangelieboek
- ☐ de Kelk

Wat betekent 'Amen'?

- ☐ Wij zijn akkoord.
- ☐ Zo is het.
- ☐ Ontferm u.

De Liturgie begint met de woorden: "Gezegend is het van de Vader en de en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen."

De priester staat voor het, neemt het in zijn handen en maakt een kruis in de lucht boven het Altaar als hij deze woorden uitspreekt.

Het volk antwoordt: ".....".

De catechumenen zijn de in het orthodoxe geloof die zich voorbereiden op de Ze mogen blijven in de Goddelijk Liturgie tot het einde van de Liturgie van de catechumenen.

De Kleine Intocht

Het moment waarop de priester buiten het Heiligdom komt met het Evangelie in zijn handen, noemen we de Kleine Intocht. De priester neemt het Evangelieboek van het altaar en doet een korte processie met het Evangelie voor zijn hoofd. Voor de priester lopen de altaarjongens met brandende kaarsen en de exapteryga.

Het Evangelieboek vertegenwoordigt het Woord van God, Jezus Christus. De brandende kaarsen symboliseren Johannes de Doper, die de weg voor Christus voorbereidde. De exapteryga staan symbool voor de engelen.

De Kleine Intocht is dus het moment van ontmoeting met Jezus Zelf voor alle aanwezigen in de Liturgie.

Verbind de afbeeldingen met hun symbolische betekenis.

Johannes de Doper

het Woord van God

de engelen

Wat is de Kleine Intocht?

- ☐ het moment waarop de priester het Heiligdom verlaat met het Evangelieboek in zijn handen
- ☐ een gebed uitgesproken door de priester aan het begin van de dienst
- ☐ een moment van stilte in de Liturgie
- ☐ het moment waarop de priester terugkeert naar het Heiligdom na het lezen van het Evangelie

Wat neemt de priester mee tijdens de Kleine Intocht?

- ☐ een wierookvat
- ☐ het Evangelieboek
- ☐ een kruisbeeld
- ☐ een kelk met wijn

Wat betekent het woord “processie”?

- ☐ knielen voor God.
- ☐ een lezing uit het Evangelieboek.
- ☐ een gebed dat de priester uitspreekt in het heiligdom
- ☐ een plechtige optocht.

Wat symboliseren de brandende kaarsen die de altaarjongens dragen?

- ☐ de vier seizoenen
- ☐ het Licht van de Wereld
- ☐ Johannes de Doper die de weg voor Christus heeft voorbereid
- ☐ de twaalf Apostelen

Wat vertegenwoordigt het Evangelieboek in de Kleine Intocht?

- ☐ de verhalen van de heiligen
- ☐ de wet van Mozes
- ☐ het Woord van God
- ☐ de gebeden van de kerk

Wat symboliseren de exapteryga tijdens de Kleine Intocht?

- ☐ de martelaren van de kerk
- ☐ de leerlingen van Jezus
- ☐ de engelen
- ☐ de vier Evangelisten

Wat is de betekenis van de Kleine Intocht voor de aanwezigen in de Liturgie?

- ☐ een moment van bezinning en stilte
- ☐ een ontmoeting met Jezus zelf
- ☐ een tijd voor persoonlijke gebeden
- ☐ een moment om offergaven te brengen

De Evangelielezing

De Evangelielezing is bedoeld voor zowel gedoopte gelovigen als catechumenen. Iedereen luistert aandachtig naar het Evangelie, het Woord van God. Het Woord van God is Jezus.

Het Evangelie is de prediking van Jezus. Alles wat Jezus mondeling aan de mensen heeft doorgegeven, werd later door de vier Evangelisten in de vier Evangeliën opgeschreven. Zo gaat de prediking van Jezus verder, precies zoals Hij het heeft gevraagd: "Hij zei tegen de apostelen: 'Ga heen in heel de wereld en predik het Evangelie aan alle mensen.'"

Na de Evangelielezing gaan alle catechumenen naar de narthex of de voorkerk om te wachten. Ze mogen de rest van de Liturgie niet bijwonen, want die is alleen bedoeld voor gelovigen die al gedoopt zijn.

Evangelielezing

wat Jezus mondeling doorgaf en later werd opgeschreven

Evangelisten

de plaats in de kerk waar de catechumenen wachten tijdens de rest van de Liturgie

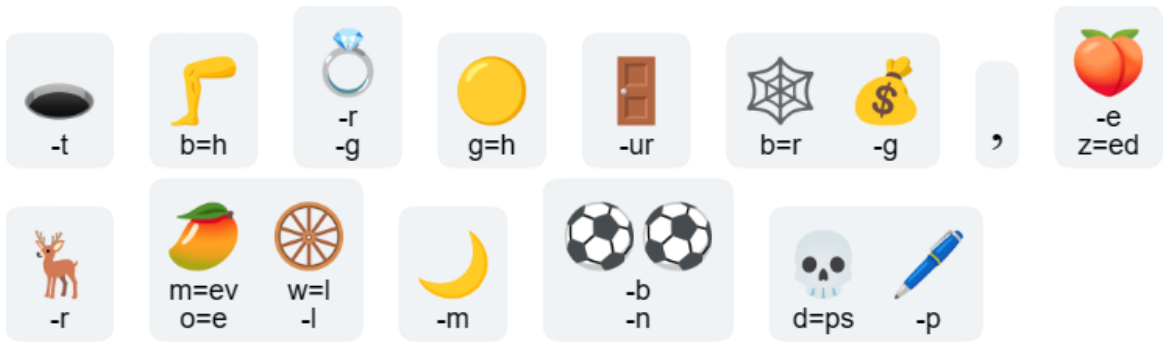
prediking van Jezus

het moment in de Liturgie waarop het Evangelie wordt voorgelezen

narthex

de schrijvers van de Evangeliën

Wat zei Jezus tegen de apostelen?

Kleur het juiste vervolg van de zin in.

De Evangelielezing is bedoeld voor

catechumenen en gedoopte gelovigen.

gedoopte gelovigen alleen.

Het woord van God

is Jezus.

zijn de Evangelisten.

De Evangelielezing staat symbool voor

het Laatste Avondmaal.

de prediking van Jezus.

Wat Jezus mondeling heeft overgeleverd,

werd opgeschreven door de Apostelen.

werd opgeschreven door de Evangelisten.

Na de Evangelielezing gaan alle catechumenen

naar de narthex.

naar huis.

Met welke woorden begint de Liturgie?

- ☐ "Heer, ontferm U over ons."
- ☐ "Onze Vader, die in de hemelen zijt."
- ☐ "Gezegend is het Koninkrijk van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen."
- ☐ "Laten we bidden."

Wat doet de priester terwijl hij de beginwoorden van de Liturgie uitspreekt?

- ☐ Hij buigt diep.
- ☐ Hij kust het altaar.
- ☐ Hij neemt het Evangelieboek in zijn handen en maakt een kruis in de lucht boven het altaar.
- ☐ Hij zegent de aanwezigen met water.

Wie zijn catechumenen?

- ☐ gedoopte leden van de kerk
- ☐ de geestelijken die de dienst leiden
- ☐ kinderen die hun eerste communie ontvangen
- ☐ nieuwkomers in het Orthodoxe geloof die zich voorbereiden op de doop

Wat noemen we de gebeurtenis waarbij de priester met het Evangelie in zijn handen buiten het altaar komt?

- ☐ de Grote Intocht
- ☐ de Heilige Gaven
- ☐ de Kleine Intocht
- ☐ de Eucharistie

Wat symboliseren de brandende kaarsen tijdens de Kleine Intocht?

- ☐ de vier Evangelisten
- ☐ de twaalf apostelen
- ☐ Johannes de Voorloper
- ☐ de martelaren van de kerk

Wat vertegenwoordigt het Evangelieboek?

- ☐ de wetten van Mozes
- ☐ de Heilige Drie-eenheid
- ☐ de sacramenten
- ☐ het Woord van God

Voor wie is de Evangelielezing bedoeld?

- ☐ alleen voor gedoopte gelovigen
- ☐ alleen voor nieuwkomers
- ☐ voor zowel gedoopte gelovigen als de catechumenen
- ☐ alleen voor de priester

Zet de zinnen in de juiste volgorde.

☐	De priester maakt een kruis met het Evangelie boek boven het altaar. De Liturgie begint.
☐	Na de Evangelielezing gaan alle catechumenen naar de narthex om te wachten, want deze is alleen bedoeld voor degenen die al gedoopt zijn.
☐	De priester neemt het Evangelieboek van het altaar en maakt een korte processie met het Evangelie boven zijn hoofd.
☐	De priester bereidt het offer, de proskomidie, voor aan de offertafel.
☐	De priester leest het Evangelie van de dag.

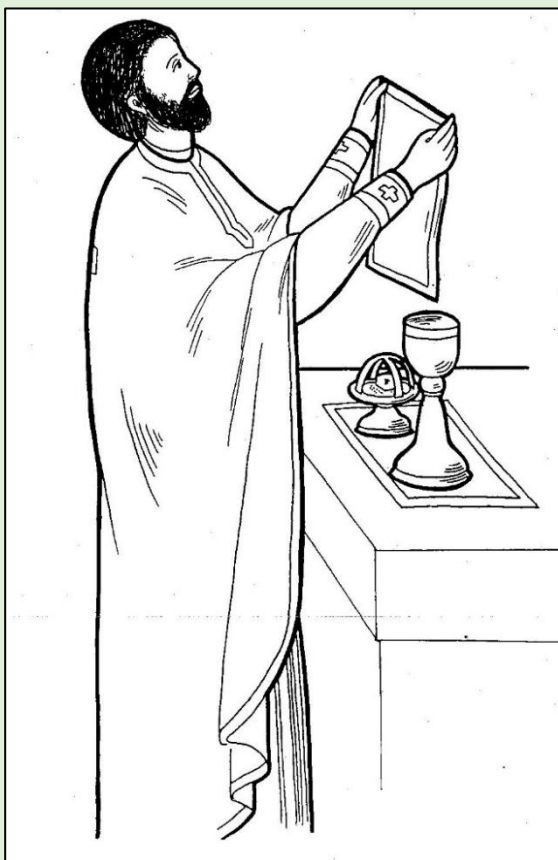

Het derde deel: de Liturgie van de Gelovigen

De Grote Intocht

De priester draagt in een processie delen uit de prosfoor (op de diskos) en de wijn gemengd met water (in de kelk) van de offertafel naar het altaar. Die noemen we de Heilige Gaven, omdat we ze aan God offeren en Hij ons in ruil het Lichaam en Bloed van Zijn Zoon, Christus, geeft.

De Heilige Gaven worden, voorafgegaan door de altaarjongens met kaarsen en wierook, naar het altaar gebracht. Tijdens de Grote Intocht draagt de priester de aër op zijn schouders.

De aër is een doek waarmee de priester de Kelk en de diskos bedekt.

Wat betekent aër?

- ☐ wind, lucht ☐ zon

De wind staat symbool voor:

- ☐ de Heilige Geest ☐ Christus

Wat ligt er op de diskos die de priester mee draagt?

- ☐ delen uit de prosfoor
- ☐ de prosfoor

Wat zit er in de Kelk die de priester mee draagt?

- ☐ wijn
- ☐ water en wijn

De priester draagt in een processie delen van de (op de diskos) en de gemend met water (in de kelk) van de naar het altaar. Die noemen we de Heilige, omdat we ze aan offeren en Hij ons in ruil het en van Zijn Zoon, Christus, geeft.

De Heilige Gaven worden, voorafgegaan door de altaar dienaars met kaarsen en wierook, naar het altaar gebracht. Tijdens de Grote draagt de priester de aër op zijn

Het uitspreken van de Geloofsbelijdenis

De gelovigen spreken gezamenlijk de Geloofsbelijdenis uit. Door dit gezamenlijk te doen, tonen we ons gemeenschappelijk geloof. De Geloofsbelijdenis vat onze geloofsovertuiging samen.

Terwijl de gelovigen de Geloofsbelijdenis uitspreken, beweegt de priester de aër heen en weer over de Kelk en de diskos.

De Geloofsbelijdenis

Ik geloof in één God, de almachtige Vader, Schepper van Hemel en aarde, van al het zichtbare en onzichtbare.

En in één Heer, Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen. Licht uit Licht, ware God uit de ware God, geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader en door Wie alles geworden is.

Die om ons, mensen, en om onze verlossing uit de Hemel is nedergedaald, en vlees heeft aangenomen door de Heilige Geest uit de Maagd Maria, en mens geworden is.

Die voor ons onder Pontius Pilatus gekruisigd is, geleden heeft en begraven is;

Die opgestaan is op de derde dag volgens de Schriften;

Die opgevaren is ten Hemel en zetelt aan de rechterhand van de Vader;

Die zal wederkomen in heerlijkheid, om levenden en doden te oordelen, en aan Wiens Rijk geen einde zal zijn.

En in de Heilige Geest, Heer en levenmaker, Die uitgaat van de Vader, Die aanbeden en verheerlijkt wordt tezamen met de Vader en de Zoon, Die door de profeten gesproken heeft.

In één Heilige, Katholieke en Apostolische Kerk.

Ik belijd één doop tot vergeving van zonden. Ik verwacht de opstanding van de doden, en het leven van de komende eeuwigheid.

Amen.

Ik geloof in één God: De almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van al het zichtbare en onzichtbare.	De Vader, de eerste persoon van de heilige Drie-Eenheid
En in één Heer, Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen. Licht uit Licht, ware God uit ware God, geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader en door Wie alles geworden is.	De Zoon, de tweede persoon van de Heilige Drie-Eenheid
Die om ons, mensen, en om onze verlossing uit de hemel is nedergedaald, en vlees heeft aangenomen door de Heilige Geest uit de Maagd Maria, en mens geworden is.	De Menswording van Jezus Christus
Die voor ons onder Pontius Pilatus gekruisigd is, geleden heeft en begraven is;	Het lijden van Jezus Christus
Die opgestaan is op de derde dag volgens de Schriften;	De Verrijzenis van Jezus Christus
Die opgevaren is ten hemel en zetelt aan de rechterhand van de Vader;	De Hemelvaart van Jezus Christus
Die zal wederkomen in heerlijkheid, om levenden en doden te oordelen, en aan Wiens Rijk geen einde zal zijn.	De Tweede Komst van Jezus
En in de Heilige Geest, Heer en levenmaker, Die uitgaat van de Vader, Die aanbeden en verheerlijkt wordt tezamen met de Vader en de Zoon, Die door de profeten gesproken heeft.	De Heilige Geest, de derde persoon van de Heilige Drie-Eenheid
In één Heilige, Katholieke en Apostolische Kerk.	De Orthodoxe Kerk is de Kerk van Jezus
Ik belijd één doop tot vergeving van zonden. Ik verwacht de opstanding van de doden, en het leven van de komende eeuwigheid.	De doop is voorwaarde om een orthodox christen te zijn.
Amen.	Zo is het.

Verbind de delen van de Geloofsbelijdenis met de juiste afbeelding:

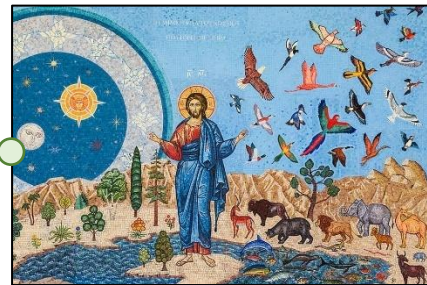
Ik geloof in één God: De almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van al het zichtbare en onzichtbare.

En in één Heer, Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen. Licht uit Licht, ware God uit de ware God, geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader en door Wie alles geworden is.

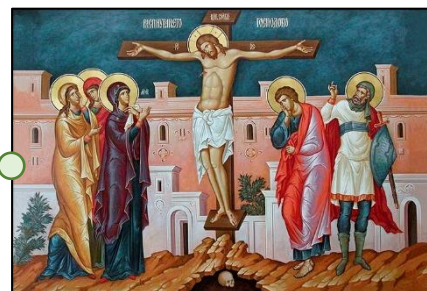
Die om ons, mensen, en om onze verlossing uit de hemel is nedergedaald, en vlees heeft aangenomen door de Heilige Geest uit de Maagd Maria, en mens geworden is.

Die voor ons onder Pontius Pilatus gekruisigd is, geleden heeft en begraven is;

Die opgestaan is op de derde dag volgens de Schriften;

Die opgevaren is ten Hemel en zetelt aan de rechterhand van de Vader;

Die zal wederkomen in heerlijkheid, om levenden en doden te oordelen, en aan Wiens Rijk geen einde zal zijn.

En in de Heilige Geest, Heer en levenmaker, Die uitgaat van de Vader, Die aanbeden en verheerlijkt wordt tezamen met de Vader en de Zoon, Die door de profeten gesproken heeft.

In één Heilige, Katholieke en Apostolische Kerk.

Ik belijd één doop tot vergeving van zonden. Ik verwacht de opstanding van de doden, en het leven van de komende eeuwigheid.

De

Ik geloof in één, de Almachtige,
Schepper van hemel en, van al het zichtbare en
.....

En in één Heer,, de eniggeboren
van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen. Licht uit
ware God uit de, geboren, niet
één in wezen met de Vader en door Wie alles geworden is.

Die om ons, mensen, en om onze uit de hemel is
nedergedaald, en heeft aangenomen door de Heilige Geest
uit de, en mens geworden is.

Die voor ons onder Pontius Pilatus is, geleden heeft en
..... is;

Die is op de derde dag volgens de Schriften;

Die opgevaren is ten en zetelt aan de rechterhand van de
..... ;

Die zal wederkomen in heerlijkheid, om en
te oordelen, en aan Wiens Rijk geen zal zijn.

En in de, Heer en levenmaker, Die uitgaat van de ,
Die aanbeden en verheerlijkt wordt tezamen met de Vader en de
....., Die door de gesproken heeft.

In één Heilige, Katholieke en Kerk.

Ik belijd één tot vergeving van zonden. Ik verwacht de
..... van de doden, en het van de
komende eeuwigheid.

Amen.

De Heilige Anafora of de Eucharistische Canon

Dit is het hoogtepunt van de Goddelijke Liturgie, het meest heilige moment waarin de priester de woorden spreekt die Christus uitsprak tijdens het Laatste Avondmaal: "Neemt, eet, dit is Mijn Lichaam, dat voor u gebroken wordt, tot vergeving van zonden" en "Drinkt hier allen uit, dit is Mijn Bloed van het nieuwe verbond, dat voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving van zonden." Vervolgens vraagt de priester de neerdaling van de Heilige Geest om de Heilige Gaven te veranderen in het Lichaam en Bloed van Christus. Op deze manier offert Christus Zichzelf aan ons.

Neemt, eet, dit is mijn
Lichaam, dat voor u
gebroken wordt, tot
vergeving van zonden.

Drinkt allen hieruit, dit is mijn
Bloed van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen
vergoten wordt, tot vergeving
van zonden.

Wat spreekt de priester uit tijdens het heiligste moment van de Goddelijke Liturgie?

- ☐ de Geloofsbelijdenis
- ☐ de Tien Geboden
- ☐ de woorden die Christus uitsprak tijdens het Laatste Avondmaal
- ☐ een zegen voor de gelovigen

Wat zijn de woorden die de priester uitspreekt tijdens dit heilige moment?

- ☐ "Ik vergeef uw zonden in de naam van de Vader."
- ☐ "Komt allen tot mij en ontvangt de verlossing."
- ☐ "Dit is Mijn Lichaam, dat voor u gebroken wordt."
- ☐ "Dit brood vertegenwoordigt de aanwezigheid van Christus."

Wat vraagt de priester na het uitspreken van deze woorden?

- ☐ de gelovigen om te knielen en te bidden
- ☐ om een moment van stilte en reflectie
- ☐ om de Liturgie af te sluiten
- ☐ Om de neerdaling van de Heilige Geest

Wat gebeurt er nadat de priester de neerdaling van de Heilige Geest heeft gevraagd?

- ☐ De priester spreekt een zegen uit over de gelovigen.
- ☐ De gelovigen ontvangen de Heilige Communie.
- ☐ De Liturgie eindigt.
- ☐ De heilige Gaven veranderen in het Lichaam en Bloed van Christus

Kleur de zinnen die waar zijn in het groen. De zinnen die niet waar zijn kleur je rood.

Het meest heilige moment van de Liturgie is de Heilige Anafora.

Tijdens dit deel van de Liturgie zegt de priester niets.

De priester zegt de woorden die Jezus uitsprak toen Hij gekruisigd werd.

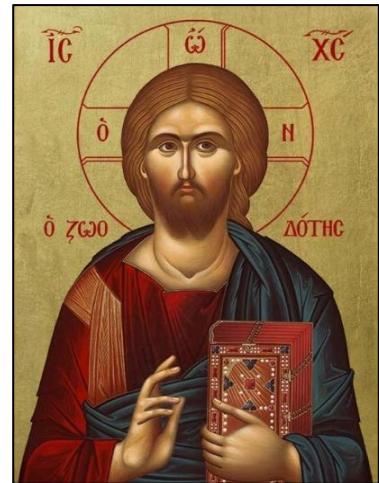
Jezus heeft zijn bloed vergoten tot vergeving van Zijn eigen zonden.

De priester vraagt de neerdaling van de Heilige Geest.

Hierdoor veranderen het brood en de wijn in het Lichaam en het Bloed van Christus.

Het Onze Vader-gebed

Onze Vader, die in de hemel zijt,
 Uw naam worde geheiligd,
 Uw Rijk kome,
 Uw wil geschiede op aarde zoals in de Hemel.
 Geef ons heden ons dagelijks brood
 en vergeef ons onze schulden,
 zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren,
 en breng ons niet in beproeving,
 maar verlos ons van het kwade.
 Amen.

We weten zeker dat Jezus ons deze woorden geleerd heeft, want ze staan zo opgeschreven in het Evangelie van Mattheüs: 6, 9-15.

Onze vader

worde geheiligd

Uw naam

op aarde zoals in de hemel

Uw rijk

onze schulden

Uw wil geschiede

die in de hemel zijt

Geef ons heden

van het kwade

en vergeef ons

kome

zoals ook wij vergeven

ons dagelijks brood

en breng ons

niet in beproeving

maar verlos ons

aan onze schuldenaren

Zet de zinnen van het Onze Vader in de juiste volgorde.

☐	Geef ons heden ons dagelijks brood
☐	Uw naam worde geheiligd,
☐	Onze Vader, die in de Hemel zijt,
☐	en breng ons niet in beproeving, maar verlos ons van het kwade.
☐	Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
☐	Amen.
☐	en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
☐	Uw Rijk kome,

In de volgende vakjes wordt de betekenis van elk zinnetje in het gebed uitgelegd. Noteer het nummertje van de juiste regel bij het juiste vakje.

Wij vragen de komst van Gods Koninkrijk in onze harten: dat zijn de Gaven van het Heilige Geest, zoals geloof, liefde, geduld, enzovoort. Hier vragen we om de voorziening van onze dagelijkse behoeften, zowel fysiek als geestelijk. We drukken er mee uit dat we alles wat we nodig hebben van God krijgen. Hier vragen we dat Gods naam heilig wordt gehouden, dat mensen Hem respecteren en eren zoals Hij verdient. We vragen dat Gods wil, die perfect wordt uitgevoerd in de hemel, ook hier op aarde wordt vervuld. We willen gehoorzaam zijn aan Gods plan en leiding.	We vragen om bescherming tegen verleidingen en kwaad, en om redding van alles wat slecht is in de wereld. We spreken God aan als Vader, omdat we een persoonlijke en vertrouwelijke relatie met Hem willen hebben. "In de hemelen" erkent Gods verheven en heilige plaats. Dit is een uitdrukking van bevestiging en instemming, wat betekent "zo is het" of "het is waar". We vragen om Gods vergeving voor onze fouten en zonden, en we beloven ook anderen te vergeven die ons kwaad hebben gedaan.
--	--

Het gebed voor de Heilige Communie

Ik geloof, Heer, en belijd dat Gij waarlijk de Christus zijt, de Zoon van de levende God, in de wereld gekomen om zondaars, van wie ik de eerste ben, te verlossen.

Ook geloof ik, dat Dit Uw heilig Lichaam is, en Dat Uw kostbaar Bloed. Daarom bid ik U: ontferm U over mij, en vergeef mij al mijn zonden, die ik vrijwillig en onvrijwillig, in woord en daad, bewust en onbewust heb begaan, en maak mij waardig om zonder veroordeling aan Uw alheilige Mystериën deel te nemen tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven. Amen.

Zoon van God, neem mij heden aan als deelgenoot van Uw mystiek Avondmaal: want aan Uw vijanden zal ik dit geheim zeker niet verraden en U ook geen kus geven zoals Judas, maar zoals de rover belijd ik mijn geloof in U: gedenk mij, Heer, in Uw Koninkrijk.

Heer, moge het deelhebben aan Uw heilige Mystериën mij niet worden tot een oordeel of veroordeling, maar tot genezing van mijn ziel en van mijn lichaam.

Wat betekent het voor mij om deel te nemen aan de Heilige mysteriën? Hoe bereid ik mezelf hierop voor?

De Heilige Communie

De Heilige Communie is het Lichaam en Bloed van Jezus. Met Zijn Lichaam en Zijn bloed schenkt Jezus onsterfelijkheid aan de mensen. Communie betekent “unie” of “vereniging met God”. Met de Heilige Communie worden wij voor eeuwig met God verenigd.

Als het tijd is voor de Heilige Communie, staan we in de rij met onze armen gekruist voor onze borst. Als we naderen maken we een kruisteken.

De priester zegt: “De dienaar Gods (je naam) ontvangt het kostbaar Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus, tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven.” We openen goed onze mond en vegen onze lippen af met de rode doek.

We nemen een antidoron, een klein stukje gezegend brood, en gaan terug op onze plaats staan.

Kinderen kunnen hun geestelijke vader vragen hoe vaak ze de Heilige Communie mogen krijgen en hoe ze moeten vasten als voorbereiding op het ontvangen van de Heilige Communie.

Communie	• wat je doet als voorbereiding in de dag of dagen voor je de Heilige Communie ontvangt
antidoron	• unie of vereniging met God
vasten	• een stukje brood dat je krijgt nadat je de Heilige Communie hebt ontvangen

Wij krijgen de Heilige Communie met “vrees voor God, geloof en liefde.”

De vrees voor God zal ons ertoe brengen altijd Zijn wil te doen.

Ons geloof dat Hij onze Schepper is, en dat God onze Vader is, zet ons ertoe aan om ons hele leven aan Hem toe te vertrouwen.

En onze liefde voor Hem is belangrijker dan onze liefde voor personen en dingen, zelfs voor onszelf. Het is niet enkel liefde in woorden, maar we tonen ze ook in wat we in ons dagelijks leven doen.

Wat schenkt Jezus Christus ons met zijn Lichaam en Bloed in de Heilige Communie?

- ☐ Zijn onsterfelijkheid
- ☐ macht en rijkdom
- ☐ Zijn vriendschap
- ☐ de belofte om nooit honger te lijden

Hoe is onze houding als we de Heilige Communie ontvangen?

- ☐ We houden onze ogen dicht.
- ☐ We knielen neer op beide knieën.
- ☐ We houden onze armen gekruist voor onze borst.
- ☐ We glimlachen naar de priester.

De priester zegt: “De dienaar Gods (je naam) ontvangt het kostbaar Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus, ...

- ☐ tot het stillen van je honger en dorst
- ☐ tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven
- ☐ tot verdieping van het geloof in God
- ☐ tot bescherming tegen alle verleidingen

Wat moeten we doen als voorbereiding op het ontvangen van de Heilige Communie?

- ☐ De nacht voordien mogen we niet slapen.
- ☐ We moeten vooraf goed onze tanden poetsen.
- ☐ We nemen een bad of een douche om zuiver te zijn.
- ☐ De dag of dagen voordien vasten we.

Wij krijgen de Heilige Communie met ...

- ☐ “vrees voor God, geloof en liefde.”
- ☐ “gehoorzaamheid aan God, vriendschap en vertrouwen.”
- ☐ “nederigheid tegenover God, eerbied en medelijden.”
- ☐ “onafhankelijkheid van God, zelfvertrouwen en trots.”

De eindzegen

De priester zegt; “De zegen van onze Heer Jezus Christus en Zijn ontferming kome over u, door Zijn genade en mensenzelfde, immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.”

Wij kussen het kruis en krijgen anitdoron uit de hand van de priester.

Herhaling

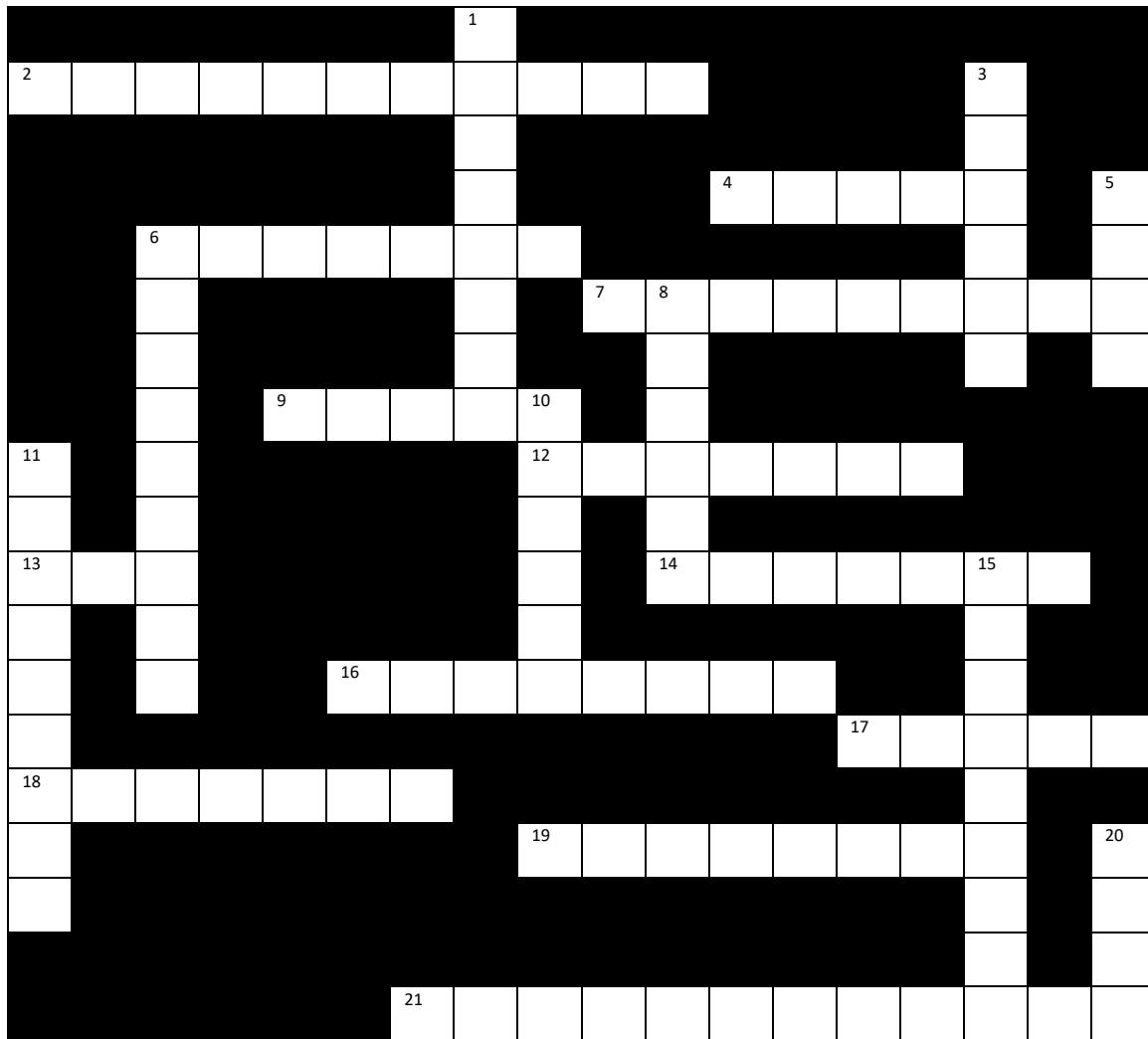
de prosfoor	“Gezegend is het Koninkrijk van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.”
begin van de Liturgie	“De dienaar Gods (je naam) ontvangt het kostbaar Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus, tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven.”
de Geloofsbelijdenis	“Jezus Christus overwint”
de Heilige Anafora	“Heer, moge het deelhebben aan Uw heilige Mysteriën mij niet worden tot een oordeel of veroordeling, maar tot genezing van mijn ziel en van mijn lichaam.”
het onze Vadergebed	“De zegen van onze Heer Jezus Christus en Zijn ontferming kome over u, door Zijn genade en mensenliefde, immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.”
het gebed van de Heilige Communie	“Ik geloof in één God: De almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van al het zichtbare en onzichtbare.”
de Heilige Communie	“Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren.”
de eindzegen	“Neemt, eet, dit is mijn Lichaam, dat voor u gebroken wordt, tot vergeving van zonden”

Zet de delen van de Goddelijke Liturgie in de juiste volgorde

	De eindzegen
	De Evangelielezing
	De Geloofsbelijdenis
	De Grote Intocht
	De Heilige Anafora
	De Heilige Communie
	De Kleine Intocht
	De proskomidie
	Het gebed voor de Heilige Communie
	Het Onze Vader-gebed

Bekijk de afbeelding over de Goddelijke Liturgie. Kan jij uitleggen wat de afbeelding voorstelt en betekent?

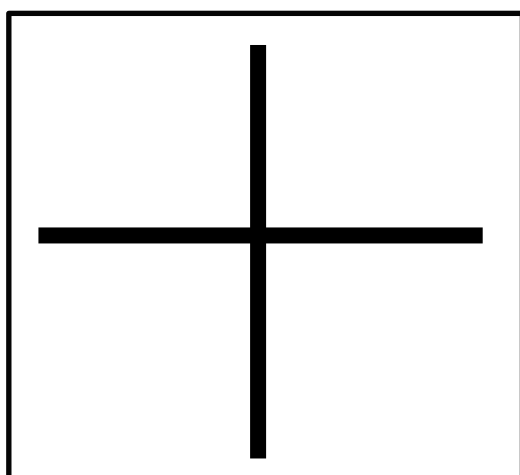

Horizontaal

- 2 voorbereiding van de Heilige Gaven aan de offertafel
- 4 Tijdens de Grote Intocht draagt de priester de Heilige ...
- 6 Tijdens de Heilige ... veranderen de Heilige Gaven in het Lichaam en Bloed van Christus.
- 7 De Goddelijke Liturgie is de verderzetting van het Laatste ...
- 9 De wijn verandert in het ... van Christus.
- 12 De priester draagt het Evangelie door de kerk tijdens de Kleine ...
- 13 doek waarmee de priester de kelk en de diskos bedekt
- 14 plaats in de kerk waar de catechumenen wachten tijdens de Liturgie van de Gelovigen
- 16 heilig brood op de offertafel
- 17 het gebed dat Jezus ons zelf geleerd heeft, noemen wij het Onze ...
- 18 Het brood verandert in het ... van Christus.
- 19 We ontvangen het Lichaam en Bloed van Christus in de Heilige ...
- 21 nieuwe gelovigen die nog niet gedoopt zijn

Verticaal

- 1 woord uit het Grieks, dat "dienst van het volk" betekent
- 3 dag waarop de Goddelijke Liturgie elke week gevierd wordt
- 5 heilige beker dat de wijn bevat
- 6 gezegend brood, dat je aan het einde van de viering krijgt
- 8 dit doen we om ons voor te bereiden op de Heilige Communie
- 10 schaal waarop de delen van de prosfoor gelegd worden
- 11 boek dat de verhalen over het leven van Jezus bevat
- 15 de woorden die de priester aan het einde van de Liturgie uitspreekt
- 20 uitdrukking om te zeggen: "zo is het".

XΣ

IΣ

KΑ

NI

